

Ellen Hazelkorn Professora de la Facultat d'Arts Aplicades del Dublin Institute of Technology

■ La televisión pública irlandesa ante los retos de la era digital

El gobierno irlandés se ha propuesto que Irlanda consiga una buena posición en el mundo digital. Las actuaciones han ido encaminadas hacia la liberalización, la privatización y la diversificación de las emisiones, el cable y el mercado de las telecomunicaciones, la promoción activa de Internet y de las tecnologías del comercio electrónico y las inversiones significativas en infraestructuras tecnológicas.

■ Facing the challenges: public Irish television in the digital era

The Irish government has set itself the goal of ensuring Ireland takes a leading position in the digital world. To achieve this, they have taken action on deregulating, privatising and diversifying broadcasters, cable and the telecoms market. They have also actively promoted the Internet and e-commerce technology, and have made considerable investments in technological infrastructure.

■ Face aux défis : la télévision publique irlandaise dans l'ère digitale

Le gouvernement irlandais se propose de faire obtenir à l'Irlande une bonne position dans le monde digital. Les actions ont été menées dans le sens de la libéralisation, de la privatisation et de la diversification des émissions, du câble et du marché des télécommunications, de la promotion active d'Internet et des technologies du commerce électronique ainsi que des investissements significatifs en infrastructures technologiques.

La televisión pública irlandesa davant els reptes de l'era digital

En els últims deu anys Irlanda, coneguda amb el renom de «tigre celta» d'Europa, ha assolit un gran canvi econòmic que ha desconcertat a la majoria d'erudits. Fins fa poc els comentaristes econòmics, polítics i socials feien referència a Irlanda com a una societat perifèrica de desenvolupament tardà amb dificultats associades a la petita manufacturació autòctona, a l'agricultura poc eficient i a petita escala, a una infraestructura dèbil i a una cultura de l'emigració. Per contra, els estudiosos d'avui en dia, se centren gairebé exclusivament en pronòstics econòmics optimistes, preveient un descens de l'atur fins a menys d'un 2 per cent i un ritme de creixement continu elevat d'aproximadament un 7 per cent a l'any pels propers cinc anys. Tot i que sembla haver certs dubtes de cara al futur –augment del preu dels habitatges, inflació i escassetat de llocs de treball- Irlanda sembla haver desafiat els arguments sobre la impossibilitat de les economies perifèriques de defugir la marginalització i la dependència.

Des de mitjans dels anys vuitanta i recolzats per un consens polític emergent, els qui planejaven la política irlandesa tenien com a primer objectiu la indústria electrònica i, més recentment, les tecnologies de la informació i la comunicació amb un interès especial en la distribució d'informació i productes de contingut cultural, com a mitjà per començar amb bona marxa el creixement de l'economia irlandesa. L'estratègia imposada aprofitant els ràpids canvis socioestructurals per relacionar coneixements d'educació superior i creativitat amb les tecnologies socials per mitjà d'uns mecanismes molt formals i estadístics té l'objectiu de deixar enrere les limitacions històriques i geogràfiques de la incipient revolució industrial.

A mesura que pren forma la Societat de la Informació, Irlanda té una oportunitat única. Irlanda és capaç d'aconseguir per ella mateixa una posició forta i sostenible com a lloc on es poden

aconseguir avantatges competitiu per a serveis basats en la informació.(1)

En molts aspectes Irlanda està situada en una posició ideal per a atreure els grans beneficis de les oportunitats que tant Internet com l'Era Digital ofereixen. Irlanda té una diàspora d'uns 70 milions arreu del món i Internet resulta l'eina tecnològica perfecta per poder explotar aquest immens mercat en potència.(2)

L'èmfasi polític s'ha centrat en la liberalització, privatització i diversificació de l'emissió, el cable i el mercat de les telecomunicacions, en la promoció activa d'Internet i de les tecnologies del comerç electrònic i les inversions significatives en infraestructures tecnològiques. Gràcies a que els productes culturals, dels que Irlanda sembla disposar-ne sobradament, seran molt importants en el nou mil·lenni, les indústries culturals –l'emissió electrònica, els mitjans escrits i la publicitat, la multimèdia i les arts digitals, el cinema i les arts interpretatives– són considerades pels polítics com a centre de la configuració del futur econòmic d'Irlanda.(3)

La radiodifusió irlandesa i tot el que volta el sector audiovisual, han estat dominats fins fa relativament poc per la «Radio Telefís Eireann» (RTE), fundada el 1960, com a emissora pública i que ha estat sovint acusada de funcionar com a monopoli estatal. Des dels anys vuitanta, hi ha hagut un creixement ràpid en el nombre i format dels mitjans de comunicació. Teilifís na Gaeilge (TnaG), l'emissora de parla irlandesa, va començar a emetre l'octubre del 1996 seguida de TV3, la primera emissora comercial irlandesa, que ho va fer al setembre del 1998. La popularitat de les emissores locals, comunitàries, d'especial interès i comercials, ha contribuït a desafiar la creença anterior que afirmava que un país amb una població tant reduïda (3.6m) només podia menar un nombre limitat de mitjans de comunicació. Aquest desenvolupament ha col·locat la RTE, en tant que emissora nacional, en una creixent situació competitiva, tot i que val a dir que s'ha enfrontat, ja des de els seus inicis, a la competència per part de múltiples emissores de la Gran Bretanya. No obstant, certes figures que fan decreixer l'audiència,

el repartiment de les hores punta, l'augment dels costos de l'adquisició de programes i la seva pròpia posició financera en deteriorament, juntament amb uns antecedents d'esfondrament ideològic (o més aviat de qüestionament de la seva ideologia) i del suport per part de les institucions estatals, fan suposar que la RTE en el futur haurà de funcionar en un entorn públic i polític menys favorable.

El canvi (i repte) més gran per als proveïdors de televisió i, conseqüentment per a la RTE, serà la introducció de la televisió digital, especialment des de Gran Bretanya on actualment ja és una opció. Degut a grans mesures de pressió, la RTE ha decidit ser el major proveïdor de televisió digital a Irlanda, amb l'acord del Ministeri(4). S'ha proposat la idea de formar una societat estratègica, Digico, amb participació pública i privada, amb una inversió de 40 milions de lliures, dels quals la RTE n'aportaria el 40 per cent. Digico seria la responsable d'establir, comercialitzar i impulsar sis seccions múltiples que oferirien un total de 30-50 canals amb una capacitat d'arribar al 95 per cent de la població. La RTE tindria una de les seccions múltiples; la TnaG i la TV3 en compartirien una segona, mentre que les altres quatre portarien una sèrie de canals de pagament. Les emissores analògiques continuaran en els propers deu anys i augmentaran les facilitats per transmetre digitalment, amb una inversió de 30 milions de lliures –el preu de la pròpia RTE per ingressar en el consorci de la Digico. La transmissió digital sembla que començarà a la segona meitat del 2000. Mentres aquests projectes mantenen el compromís amb la radiodifusió pública, la recent venda de Cablelink, l'operador de televisió més gran d'Irlanda (del qual la RTE en posseeix el 20 per cent), demostra que hi ha un compromís semblant o potser més seriós, per a la liberalització i la competència(5). D'aquesta manera, els operadors comercials podran invertir fins a un 60 per cent a Digico, cosa que hauria de satisfer els proveïdors de cable i MMDs que han estat esperant un «clima de recolzament financer i polític» per atreure la important inversió de capital que es necessitarà.(6)

Al projecte de llei del 1999, la primera legislació sobre les emissores més important des del 1988(7), s'aprova de manera entusiasta la televisió digital

terrestre (DTT) per a Irlanda. Però una observació com aquesta minimitza el significat de la proposició de llei, que és «força revolucionària en les seves implicacions»(8). A més, la proposició de llei estableix que una Comissió sobre la Radiodifusió –que substitueix i augmenta els poders de la Comissió de Ràdio i Televisió Independent (IRTC)– regularà els «codis i regles en relació al gust i la decència del material de la taula de programació, l'emissió d'anuncis i tota una gamma d'altres temes relacionats», tant si són transmèsos per cable, satèl·lit o mitjans terrestres. En quant a la RTE, es podrà mantenir lluny del control de l'esmentada Comissió, i podrà continuar a ser governada per la seva pròpia, tot i ser subsidiària, administració(9), només si proporciona una programació «lliure i a l'abast de tothom»– definició que es dona de la radiodifusió pública. De tota manera, si la RTE sucumbeix a la competència i ofereix qualsevol mena de televisió de pagament, esdevindria responsable davant de la Comissió. A causa de les pressions de la competència i les financeres –no hi ha cap reglament que reguli els cànonns ni cap fons addicional per cobrir el canvi a digital– serà capaç la RTE de mantenir-se'n al marge?

La proposició de llei també proposa l'establiment de la TnaG sobre una base estatutària, però sense cap altra font financera i un compromís menys seriós (potser més realista) amb la programació en llengua irlandesa,(10) i atura una proposta prèvia per a abolir la Comissió de Greuges de les Emissores.

Al nucli de la nova proposició de llei de les Emissores trobem la definició d'emissora pública:

a: (...) una gamma que conté programes en llengua irlandesa i anglesa que reflecteix la diversitat cultural de tota l'illa d'Irlanda i (...) que entreté, informa i educa, ofereix cobertura dels esdeveniments esportius i culturals i satisfà les expectatives de la comunitat en general així com (...) interessos especials o minoritaris i que, en tot cas, respecten la dignitat humana...

b: (...) programes informatius i de fets actuals en llengua irlandesa i anglesa...

c: (...) facilitar o col·laborar en l'expressió cultural contemporània.

Mentre que en aquesta definició hi ha força trets que afavoreixen les emissores públiques –de fet, es pot dir que fa tot el possible per protegir la televisió pública en relació a la normativa de la UE(11)– les seves obligacions no s'estenen al sector comercial. En aquest aspecte, la proposició de llei evita un dels temes fonamentals de la televisió digital –la qualitat de la programació– i la supervivència de les petites emissores públiques en un mercat global competitiu. La Nova Comissió d'Emissores serà poc intervencionista pel que fa als «codis, normes i contractes», però no amb els estàndards, quotes o reportatges. De fet, en referència a aquest tema, el debat públic a Irlanda ha estat força apagat. Fins hi tot el comitè del Parlament (Oireachtas) que va decidir debatre aquests temes no ha aconseguit entendre els matisos ni la complexitat del subjecte. El llibre verd del govern, *Active or passive? Broadcasting in the future tense* (1995) («Actiu o passiu? La Radiodifusió en temps futur», 1995) ha intentat, mitjançant una sèrie de preguntes, promoure un debat més ampli sobre la globalització i el seu efecte en la cultura nacional i l'impacte/funció de les emissores en relació a la identitat nacional, però va resultar força ineficaç. Una sèrie d'assemblees públiques patrocinades per la RTE van ser rebudes de la mateixa manera.

Una resposta d'aquest tipus no és sorprenent donada l'aprovació gairebé universal de l'objectiu estratègic i del mercat d'Irlanda com a una porta cap a la informació, en un entremig entre els angloparlants dels EUA i Europa. De fet, l'aprovació governamental de la DTT és l'element fonamental d'aquesta estratègia.

Tanmateix, mentre el Ministre per les Arts i el Patrimoni de Gaeltacht i les Illes es mostra interessat en que les emissores públiques satisfacin «les necessitats específiques i la cultura dels espectadors irlandesos» o bé «s'arrisquen a crear una societat amb dos eixos diferenciats», el seu homòleg, el Ministre d'Iniciatives Públiques aprova la televisió digital pel seu potencial per utilitzar la televisió per al «comerç electrònic»:

Irlanda té l'oportunitat d'esdevenir l'eix de tota Europa per al comerç electrònic (...) Vull que les empreses se n'adonin. El que necessitem ara és aprofitar els coneixements.(12)

Fins fa poc, hi havia poc interès en la televisió digital, però el govern s'ha compromès seriosament a aconseguir una bona posició en el món digital. Ha pres moltes decisions, entre les que destaquen: l'abandonament del monopoli en telefonia per part de Telecom Éireann (desembre del 1998), seguit pel seu ràpid llançament posterior (juny del 1999); la venda de Cablelink (abril del 1999) amb uns 350.000 subscriptors o el que és el mateix, el 80 per cent dels subscriptors de televisió per cable a la NTL propietat dels EUA; la digitalització del paper i l'acord entre els EUA i Irlanda per la codificació (setembre del 1998); una inversió de capital inicial d'uns 60 milions de lliures en els pròxims tres anys, en empreses públiques-privades per portar tecnologia de banda ampla arreu del país. En aquest context no és gens sorprenent que el comitè encarregat de vetllar per la proposició de llei sobre les emissores ho anunciï «pel seu interès» als inversors potencials fins hi tot abans que s'aprovi l'esmentada llei!(13)

A Irlanda s'ha posat a prova de manera rigurosa la juxtaposició entre els objectius de la radiodifusió pública i les demandes de la societat d'Informació. Una posició pessimista ens faria pensar que l'arribada de la televisió digital a l'any 2000 amb 30 canals nous deixarà ben poc espai per a una cultura de cinema i televisió autòctona a través de la qual la gent irlandesa pugui veure les seves pròpies experiències. D'altra banda, una posició més optimista seria la de la revolució digital que crearà una demanda constant de programes de diferents formats (en idioma anglès) que Irlanda està especialment situada per a oferir. [E.H.](#)

Notes bibliogràfiques:

- (1) Information Society for Ireland. Strategy for Action, Forbairt, 1996.
- (2) Ireland: The digital age in Internet, Forbairt, 1997.
- (3) Ellen Hazelkorn, «Digital technologies, work practices and cultural production in Ireland», Economic and Social Review, July 1997.
- (4) Silé de Valera, Minister for Arts, Heritage, Gaeltacht and the Islands outlined government strategy for digital television when introducing the Broadcasting Bill, 1999 on Thursday, 28 May 1999.
- (5) Vegeu Wolfgang Truetzschler, 'Irland' Handbuch, Hans-Bredow Institut, 1999.
- (6) Vegeu Deloitte and Touche, A Strategy for Digital Television and Broadband Communications Services (Dublin 1998)
- (7) Fins ara hi ha tres decrets importants: Decrets de l'Autoritat d'Emissores 1960-1993 que regula l'emissora local RTE; el decret de la Ràdio i Televisió 1988 que conté les regulacions aplicables a l'emissió comercial privada i el decret d'Emissions 1990, que, entre d'altres, facilita l'implementació de la directiva de la UE l'Emissió de Televisió.
- (8) Michael Foley, «New legislation provides for digital tv», The Irish Times, 29 May 1999.
- (9) Vegeu Muiris MacConghail, 'Bill mainly concerned with digital television', The Irish Times, 29 May 1999.
- (10) Vegeu Ellen Hazelkorn «Ireland: from nation building to economic priorities», in Decentralization in the Global Era. Television in the Regions, Nationalities and Small Countries of the European Union. London, John Libbey, 1995, i també «Ireland: Competitive Challenges for Irish Television» in Television on your doorstep. Decentralization experiences in the European Union. Luton: University of Luton Press, 1999, de propera edició.
- (11) Agraeixo l'observació de Michael Foley.
- (12) Sean MacCarthaigh, «What we need now is a great leap in awareness [entrevista amb Mary O'Rourke, TD]», The Irish Times, 3 March 1999.
- (13) Foley, Op. Cit.